

Numatomi Mokslo ir studijų įstatymo keitimai

2013 m. lapkričio 20 d.

Politinių partijų susitarimas dėl mokslo ir studijų reformos, 2007 I

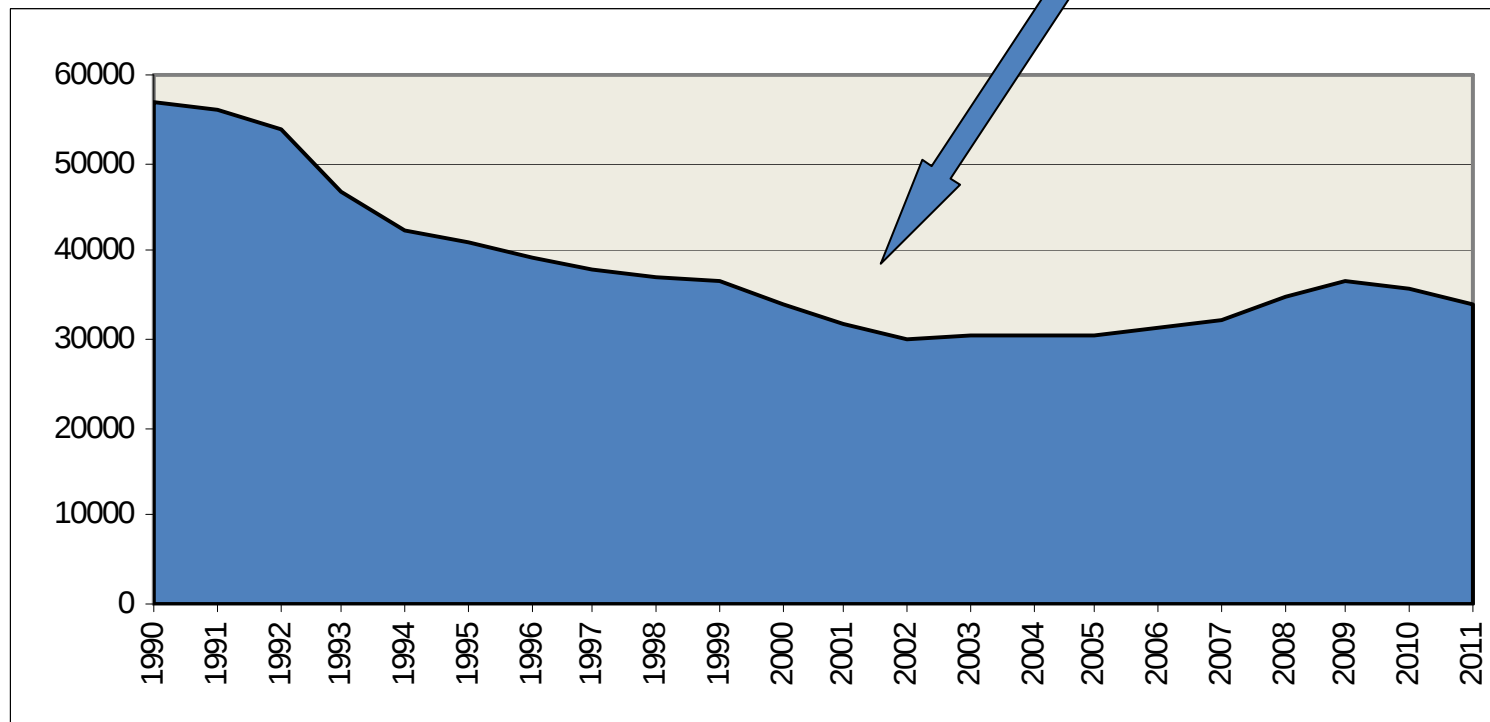
- Studijų finansavimas susideda iš valstybės kompensuojamos dalies, asmeninių studentų įnašų (studijų įmokos) ir kitų šaltinių (darbdavių, privačių fondų ir kt.) lėšų.
- Pirmuoju reformos etapu (2008–2009 m.) valstybės kompensuojama studijų finansavimo dalis tiesiogiai paskirstoma aukštosioms mokykloms kaip bazinis finansavimas pagal sutartį, nustatančią minimalų studentų skaičių, kurį įsipareigoja parengti aukštoji mokykla.
- Kai kurių itin paklausių specialybių studijos eksperimento tvarka pradedamos finansuoti valstybės lėšų judėjimo paskui studentą (studijų krepšelio) principu.
- Tolesniu reformos etapu (iki 2013 m.) šis principas nuosekliai įdiegiamas visose specialybose.

Politinių partijų susitarimas dėl mokslo ir studijų reformos, 2007 II

- ➔ Valstybė nustato kompensuojamą studijų kainos dalį 4–5 studijų kryptių grupėse bei maksimalų iš dalies kompensuojamų studijų vietų (studijų krepšelių) skaičių kiekvienoje studijų kryptių grupėje, tačiau šių vietų nepaskirsto konkrečioms aukštosioms mokykloms.
- ➔ Pradiniu etapu nevalstybinėms aukštosioms mokykloms valstybės biudžeto lėšos pagal studijų krepšelio modelį neskiriamos.
- ➔ Studijų įmokos ribas (intervalą) nustato valstybė. Studijų įmokos dydį šiose ribose nusistato pačios aukštosios mokyklos. Aukštosios mokyklos pačios nusistato priimamų studentų skaičių.
- ➔ Siekiant užtikrinti Konstitucijos 41 straipsnio laiduojamą nemokamą mokslą, nuo studijų įmokos arba paskolos grąžinimo atleidžiami gerai besimokantys valstybinių aukštųjų mokyklų studentai.
- ➔ Esant poreikiui, šalia svarbiausių sričių specialistams rengti taikomas valstybės užsakymo principas. Konkurse šiam užsakymui atlikti gali dalyvauti ir nevalstybinės aukštosios mokyklos.

Demografinė situacija

2020 – 2026 m. bus studentiško amžiaus

Tais pačiais metais baigusiųjų ir tęsiančių mokslus skaičius

2012	Abiturientai, gavę brandos atestatus	39859			
	iš jų		proc.	VF	M
	Įstojo į kolegijas	8.509	21%	4.955	3.554
	Įstojo į universitetus	13.513	34%	7.416	6.097
	Įstojo į profesines	3.584	9%		
	Kiti	14.253	36%		
2013*	Abiturientai, gavę brandos atestatus	35141			
	iš jų		proc.	VF	M
	Įstojo į kolegijas	7.270	21%	4.485	2.785
	Įstojo į universitetus	12.311	35%	6.325	5.986
	Įstojo į profesines	3.648	10%		
	Kiti	11.912	34%		
*preliminarūs duomenys					

Šaltinis: Švietimo valdymo informacinė sistema, 2013 m.

EUROPA 2020

Iki 2020 m. **Europai reikės dar 16 mln. aukštos kvalifikacijos darbuotojų**, kurie bendrai sudarys apie **42 % visų darbo vietų** (CEDEFOP)

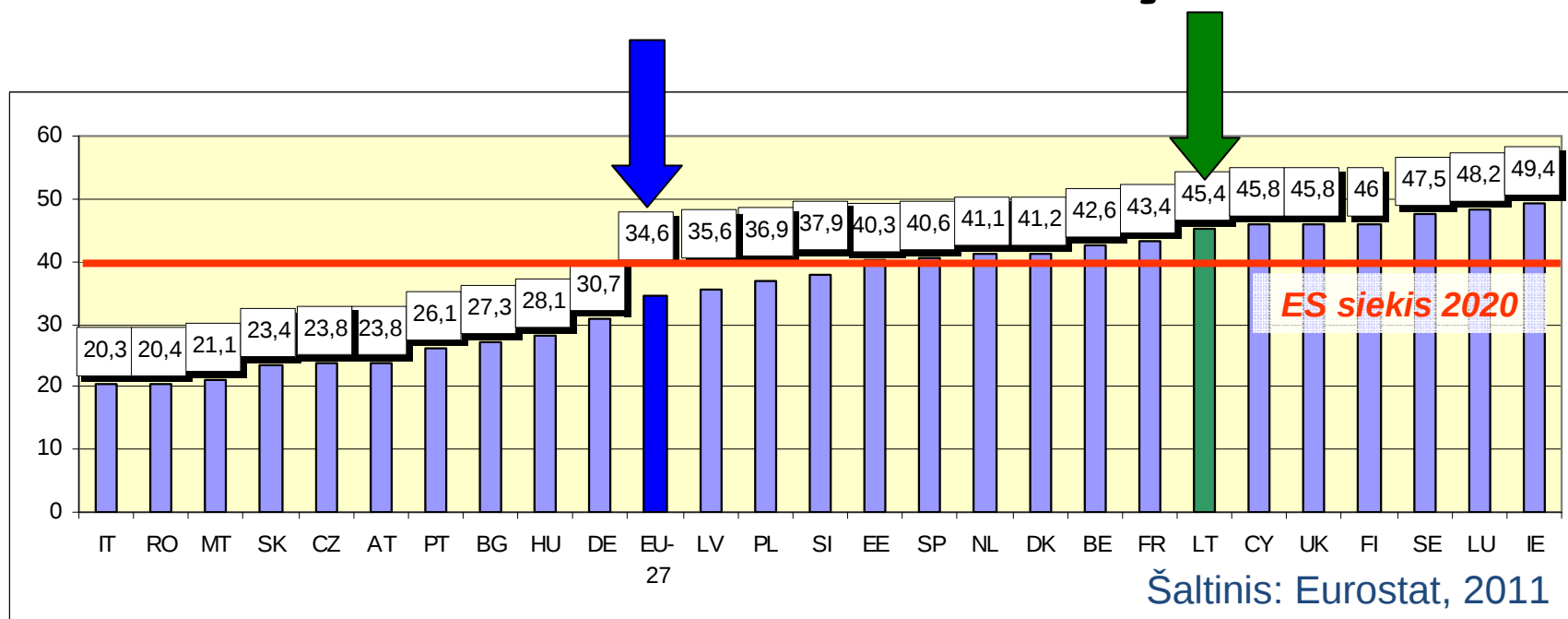
Iki 2020 m. bent **40 %** 30–34 m. ES valstybių gyventojų turėtų būti įgiję aukštąjį išsilavinimą

Lietuvoje jau yra 48,3 % įgijusių aukštąjį išsilavinimą
TODĖL
mūsų tikslas – **gerinti studijų kokybę ir atitikimą darbo rinkai**

Įgiję aukštąjį išsilavinimą 30 – 34 m. asmenys

Siekis 2020 m.:

- ES – 40%
- Danija – 60%
- Nyderlandai – 50%
- Lietuva – 48-40% ?

Nyderlandų patirtis

Olandijos aukštojo mokslo ateities tvarumo komiteto ataskaita

Atspirties taškas: NL turi būti tarp 5 stipriausių žinių ekonomikų (OECD), todėl aukštajam mokslui ir tyrimams tenka vienas iš svarbiausių ir pagrindinių indėlių.

The Netherlands has small and open economy. Economic globalisation requires knowledge production to an increasing degree as well as innovation on the part of highly qualified knowledge workers.

The link with labour market is good except for a continuing shortage of science and technology graduates.

Nyderlandų patirtis

Rekomendacijos

Vyriausybei

- Studentų pasirinkimo teisės AM suteikimas su tam tikru reguliavimu;
- Padrąsinti AM savo profilio “suradimui” ir pasiekimų fiksavimui;
- Sumažinti finansavimo dalį, priklausančią nuo studentų skaičiaus, universitetams;
- Įvesti trumpąsias studijas (Associate degree - EQF 5 Short cycle);
- Nauja magistro programų struktūra (profesinė, lankstesnės formos ir kt.);
- Suvienodinti akademinių laipsnių pavadinimus (labiau panaudoti diplomo priedėlį).

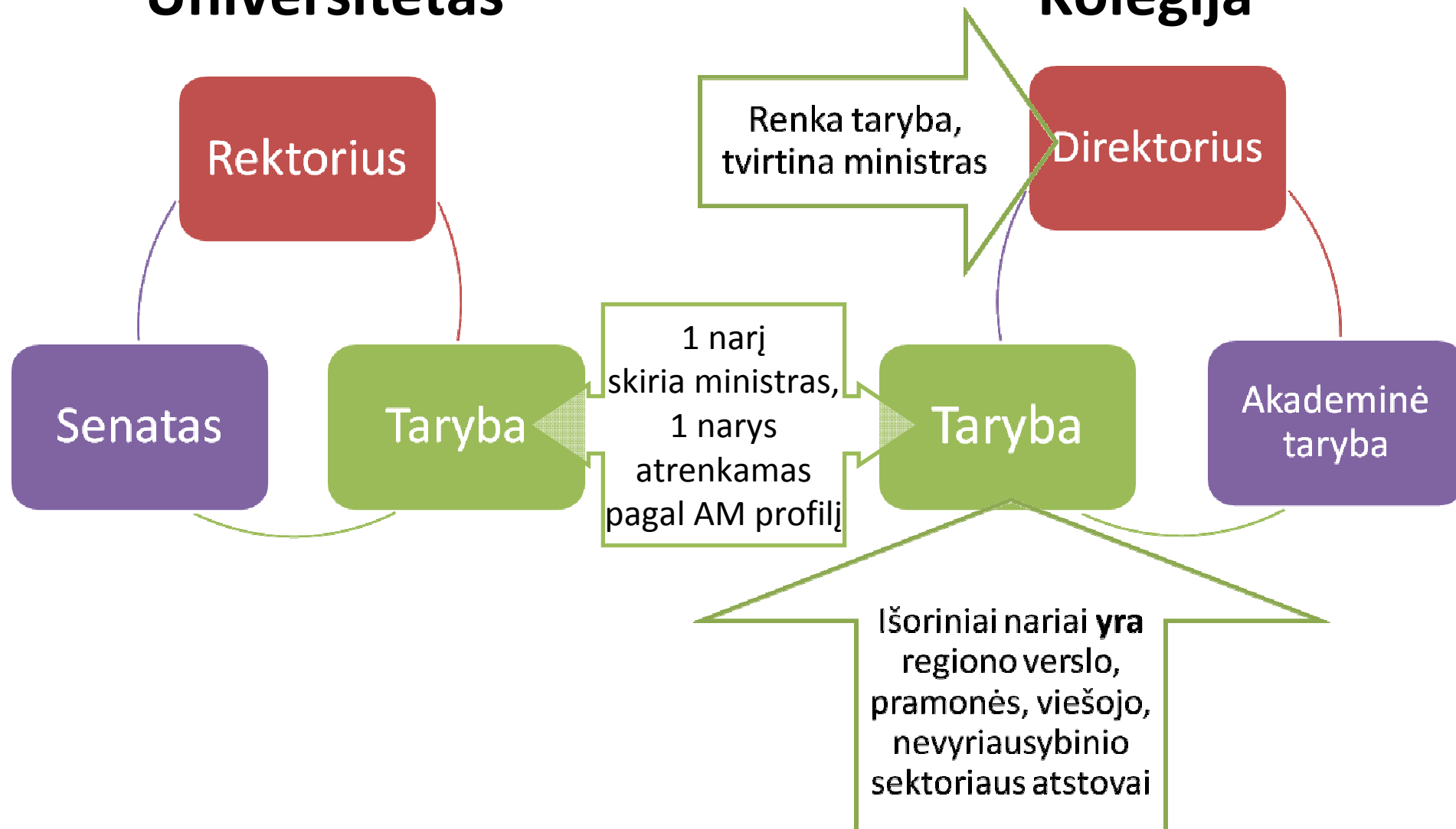
Aukštosioms mokykloms

- Pasirinkite profilį
- Daugiau dėmesio skirkite dėstymui, nes tai yra pagrindinė užduotis
- Investuokite į personalo kvalifikacijas ir kompetencijas

Universitetas

Kolegija

Aukštųjų mokyklų valdymas II

Pokyčiai:

- ➔ Stipresnis ryšys **tarp AM senato** (akademinės tarybos) **ir tarybos** svarstant AM viziją, misiją, strateginius tikslus, statutą, AM reorganizavimą ar likvidavimą;
- ➔ **AM tarybos narys negali būti senato nariu ir atvirkščiai**, taip pat juo negali būti savivaldybės mero, mero pavaduotojo pareigas einantis asmenys. AM tarybos narys negali būti kitos AM valdymo organo nariu;
- ➔ **Lietuvos Aukštojo mokslo taryba (LAMT) AM tarybų narių nebevertina.**

Ekspertinės institucijos

LAMT

- sudarant LAMT užtikrinama įvairiapusė socialinių partnerių įtrauktis.
- ekspertinė, patariamoji institucija aukštojo mokslo raidos klausimais (įskaitant AM profilį);
- svarsto ir teikia siūlymus ministrui dėl sutarčių su AM turinio;

LMA

- ekspertinė institucija svarstant svarbiausius šalies mokslo ir studijų strateginius klausimus.

LMT

- LR Seimas skiria pirmininką ir dviejų komitetų pirmininkus. Likusius LMT narius skiria Vyriausybė.

Sustiprinama ekspertinių institucijų įtaka svarstant ir priimant sprendimus mokslo ir studijų srities klausimais.

Sutartys su aukštosiomis mokyklomis

Numatoma:

- ➔ Pasirašomos **3 m. sutartys**, susietos su strateginiais veiklos planais;
- ➔ Sutartyse bus aptariama:

Strateginiai AM tikslai ir ištekliai jiems pasiekti	Moksliniai tyrimai ir meninė veikla	Studijų kryptys	Mokymosi visą gyvenimą veiklos
Studentų „nubyrėjimo“ mažinimo priemonės	Socialiniai įsipareigojimai	Tarptautiškumas	ir kt.

- ➔ Sutartį pasirašo AM rektorius (direktorius), gavęs AM tarybos pritarimą, ir ministras (yra siūlymas – LRV), gavęs LAMT ir LMT įvertinimą.

- ✓ **Naujovė:** AM profilio identifikavimas ir stiprinimas, studentų skaičiaus reguliavimas, didesnė atsakomybė ir atskaitomybė ir kt.

Mokslo ir studijų institucijų turtas

Numatoma:

- ➔ Išplečiama valstybinių **AM autonomija**;
- ➔ Mokslo institutams taikomos naujos **valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo normos**.

Pokyčiai:

- ✓ **AM galės naudotis** ne tik teritorijos ir pastatų neliečiamumo teise, bet ir jų valdomų **kilnojamųjų kultūros vertybių neliečiamumu**, priimti sprendimus dėl valstybės turto pripažinimo nereikalingu valstybės funkcijoms įgyvendinti;
- ✓ **Valstybės turtas**, istoriškai priklausantis universitetams, arba specialios paskirties turtas (pvz., botanikos sodai) bus perduodamas patikėjimo teise **pagal patikėjimo sutartis 99 metų laikotarpiui**;
- ✓ Institutai galės disponuoti valstybės turtu kaip ir valstybinės AM.

Studentų organizacijos

Numatoma:

- ➔ Tikslinami studentų rinkimo į savivaldą principai ir finansavimo galimybės:
 - ➔ renkant ir deleguojant studentų atstovus ir atstovaujant studentų interesams vadovaujamosi **visuotinio atstovavimo, skaidrumo ir atvirumo principais**;
 - ➔ studentų atstovybės **viešai skelbia** visuotinio studentų susirinkimo (konferencijos) patvirtintas **metines veiklos ir finansines ataskaitas**;
 - ➔ sudaroma galimybė **studentų atstovybių ir kitų studentų organizacijų** veiklai teisės aktų nustatyta tvarka **skirti lėšų iš valstybės biudžeto**.

Pokyčiai: visuotiniai, skaidrūs ir atviri studentų rinkimo, delegavimo ir atstovavimo procesai, atskaitomybė visuomenei, galimybė gauti valstybės biudžeto lėšas studentų savivaldoms ir kitoms studentų organizacijoms.

Mokslas

Numatoma:

- ➔ Universitetai doktorantūrą galės vykdyti ne tik su mokslinių tyrimų institutais, bet ir **su įmonėmis, atliekančiomis aukšto lygio mokslinius tyrimus.**

- ✓ Skatinamas verslo ir akademinės bendruomenės bedradarbiavimas;
- ✓ Ugdomi tyrėjai, turintys patirties, susijusios su mokslo ir inovacijų taikymu verslo aplinkoje.

Aukštųjų mokyklų kokybės užtikrinimas

- ➔ **Stiprinamos AM vidinės kokybės užtikrinimo sistemos.** Atliekant išorinį vertinimą daugiau dėmesio skiriama vidinių sistemų efektyvumo nustatymui;
- ➔ **Naujai įsteigta AM vertinama ir akredituojama praėjus 4 m.** nuo jos veiklos pradžios (dabar – ne vėliau kaip per 2 m.). **AM akredituojama tik vieną kartą;**
- ➔ Vėliau kas **7 m.** (dabar – kas 6) **atliekamas jos išorinis vertinimas**, kurio tikslas – gerinti veiklos kokybę, informuoti steigėjus, akademinę bendruomenę ir visuomenę apie AM veiklos kokybę;
- ➔ **Atsisakoma neigiamo įvertinamojo sprendimo.**

- ➔ Studijų programos vertinamos ir akredituojamos **ne rečiau kaip kartą per 7 metus (dabar – kas 6);**
- ➔ Vienu metu vertinamos visų AM vienos studijų krypties programos;
- ➔ Studijų krypčių vertinimo grafiką Studijų kokybės vertinimo centras derina su ŠMM.

- ✓ atsisakius periodinio institucijų akreditavimo jų išorinis vertinimas padės įtraukti daugiau partnerių, atviriau diskutuoti kokybės gerinimo klausimais.
- ✓ naujai įsteigta AM bus akredituojama remiantis realiais veiklos rodikliais, nes po 4 m. jau bus išleista pirmoji absolventų laida.
- ✓ vertinimo ciklo pailginimas leis taupyti valstybės biudžeto lėšas.

Studijų sandara

Numatoma:

- ➔ Įteisinti **trumpąsias studijas** (*short cycle*, 5 LKS lygmuo) ir **profesinę magistrantūrą** (60 kreditų, 7 LKS lygmuo), vykdomą universitetuose, tačiau nesuteikia teisės stoti į doktorantūrą;
- ➔ Nustatyti didesnę valstybės institucijų **atsakomybę už valstybės reguliuojamas profesijas** (leidimas / įgaliojimas aukštajai mokyklai);
- ➔ Išplėtoti **praktinio mokymo formas** (**papildoma**, studijų programoje nenumatyta praktika);
- ➔ Nuolatinių ir ištęstinių studijų formų kontaktinių valandų skaičius numatomas vienodas;
- ➔ Kolegijos gali vykdyti **profesinio bakalauro ir trumpąsias studijas** (5 ir 6 LKS lygmuo). Jei didesnė dalis kolegijos vykdomų studijų yra trumposios pakopos studijos, peržiūrimas šios kolegijos tipas.

Siekiami rezultatai: trumpųjų studijų programos ir profesinė magistrantūra geriau atitiks darbdavių poreikius, papildomos praktikos suteiks studentams daugiau galimybių įgyti praktinių įgūdžių.

Studentų priėmimas I

Numatoma:

- ➔ **Valstybės užsakymas** nustatomas **per konkrečias studijų kryptis**. Atskirais atvejais valstybės finansuojamos studijų vietos nustatomos studijų krypčių grupėms, taip išlaikant konkurencijos principą;
- ➔ Paprastai **tikslinio finansavimo** studijų vietos skiriamos **aukštesnių kursų studentams** (poreikis priklausys nuo pasirinkto finansavimo modelio);
- ➔ **Priėmimas** vykdomas **į studijų kryptį**, o ne į studijų programą;
- ➔ **Studijų stipendijų**, kurios skirtos studijų kainai apmokėti ir kurių didžioji dalis tekdavo nevalstybinėms AM, **nebeliks**.

Siekiami pokyčiai:

- ✓ Galimybės tiksliau planuoti valstybės užsakymą, o tikslinį finansavimą skirti aukštesnių kursų studentams leis geriau atitikti darbdavių poreikius ir greičiau parengti specialistus, reikalingus darbo rinkai;
- ✓ Nevalstybinių AM studentai būtų finansuojami, tik jeigu tokių specialistų negalėtų parengti valstybinės AM.

Studentų priėmimas II

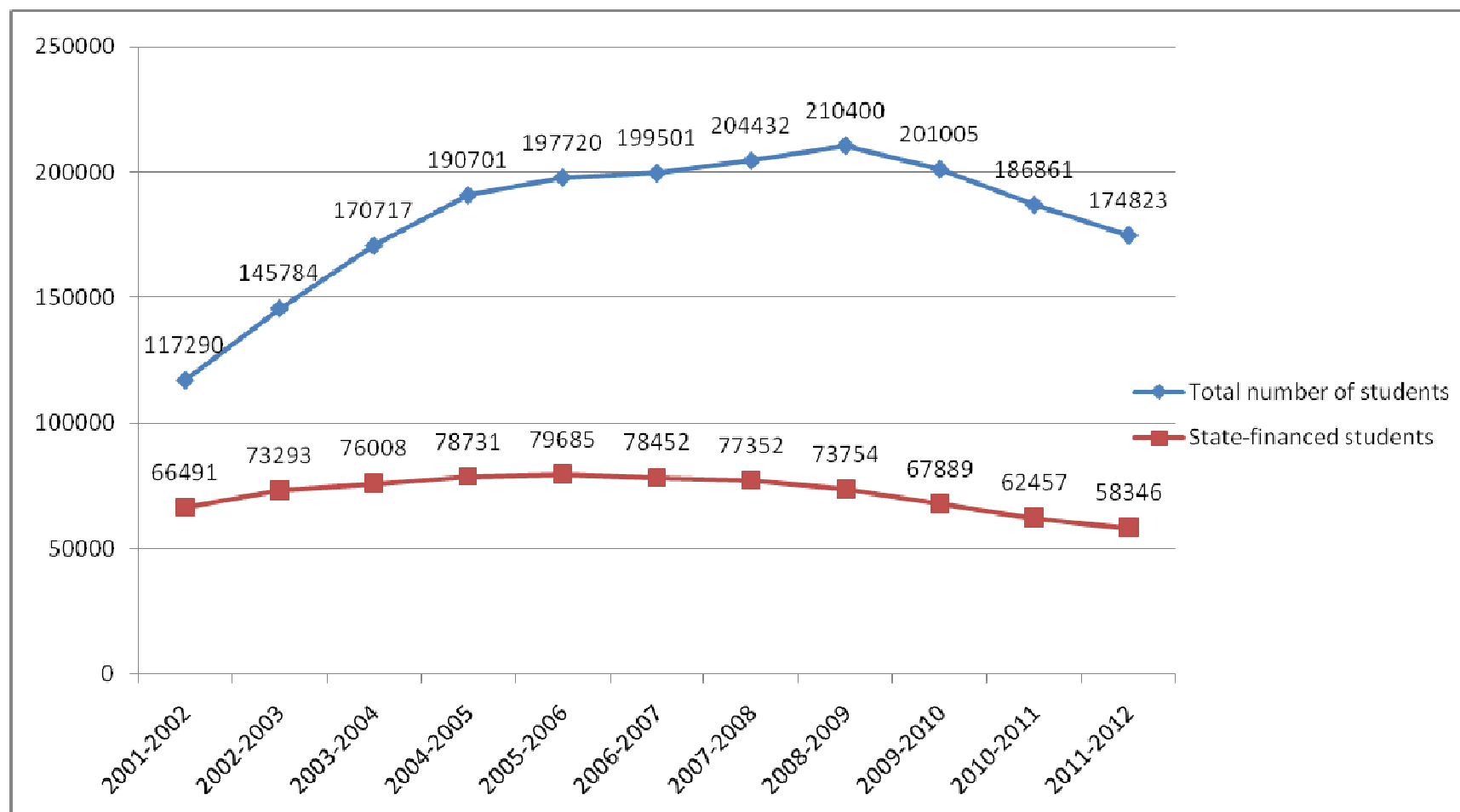
Numatoma:

- **Valstybės užsakymas magistrantūros studijoms;**
- Rezidentūros studijų vietos skirstomos ne pagal mokslo produkciją, o įvertinus **SAM ir VMVT pateiktą poreikį** ir valstybės finansines galimybes;
- **Palankesnės priėmimo sąlygos lietuvių kilmės užsieniečiams ir išeivijai.**

Siekiami rezultatai:

- ✓ Finansuojant valstybės biudžeto lėšomis tik tikslines magistrantūros studijų vietas didesnę dalį lėšų būtų galima numatyti I pakopos ar vientisosioms studijoms;
- ✓ Rezidentūros vietų planavimas siejamas su realiu poreikiu.
- ✓ Nustatytos sąlygos užsienio lietuviams sudarys palankesnes galimybes išeivijai grįžti į Lietuvą;

Valstybės finansuojami studentai

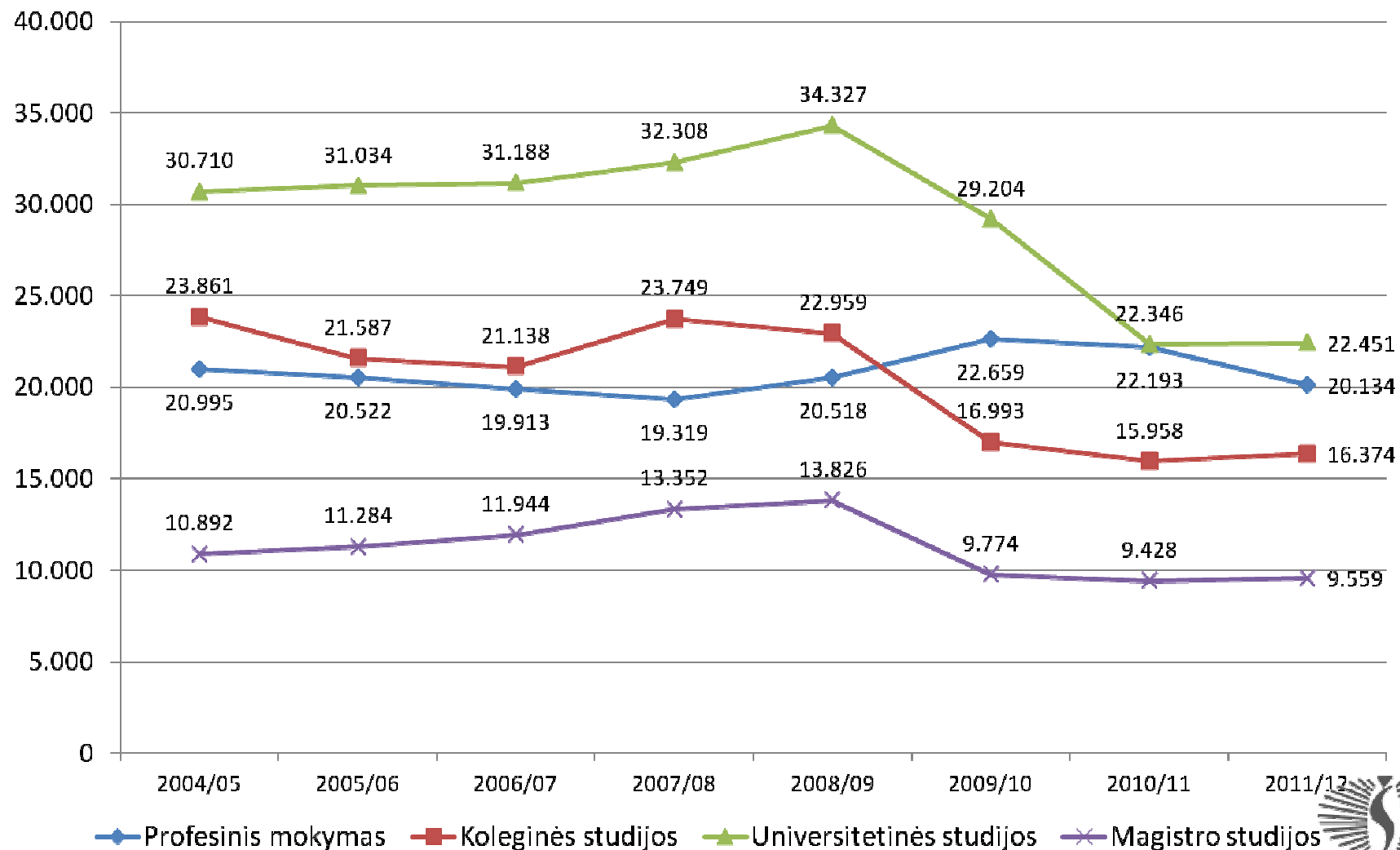

Šaltinis: Švietimo ir mokslo ministerija, 2013

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

Priėmimo kaita 2004 – 2012 m.

* Vaizduojami valstybės finansuojami ir nefinansuojami studentai

STUDIJŲ FINANSAVIMO PERTVARKA
(I pakopos, vientisųjų studijų ir II pakopos studentams)

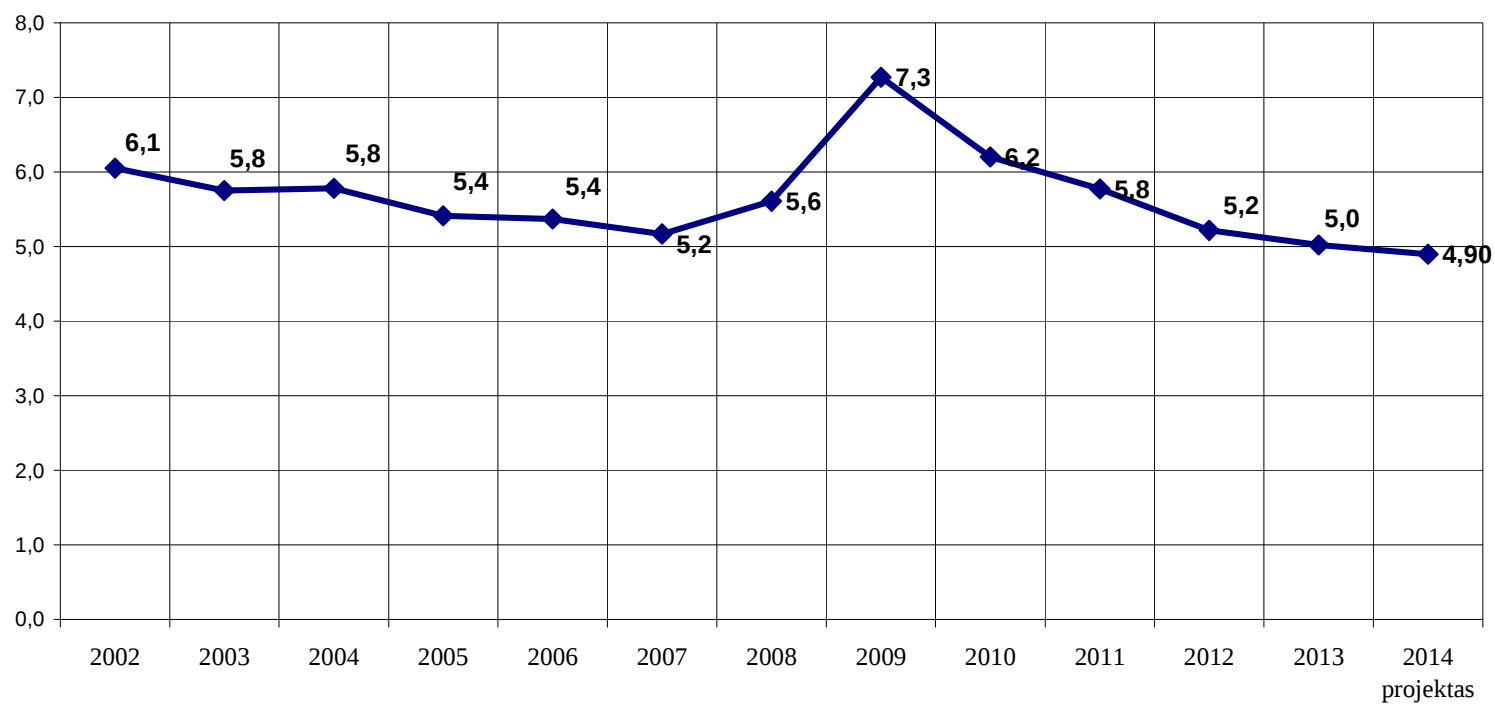

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

2013-11-20

Švietimo ir mokslo finansavimas

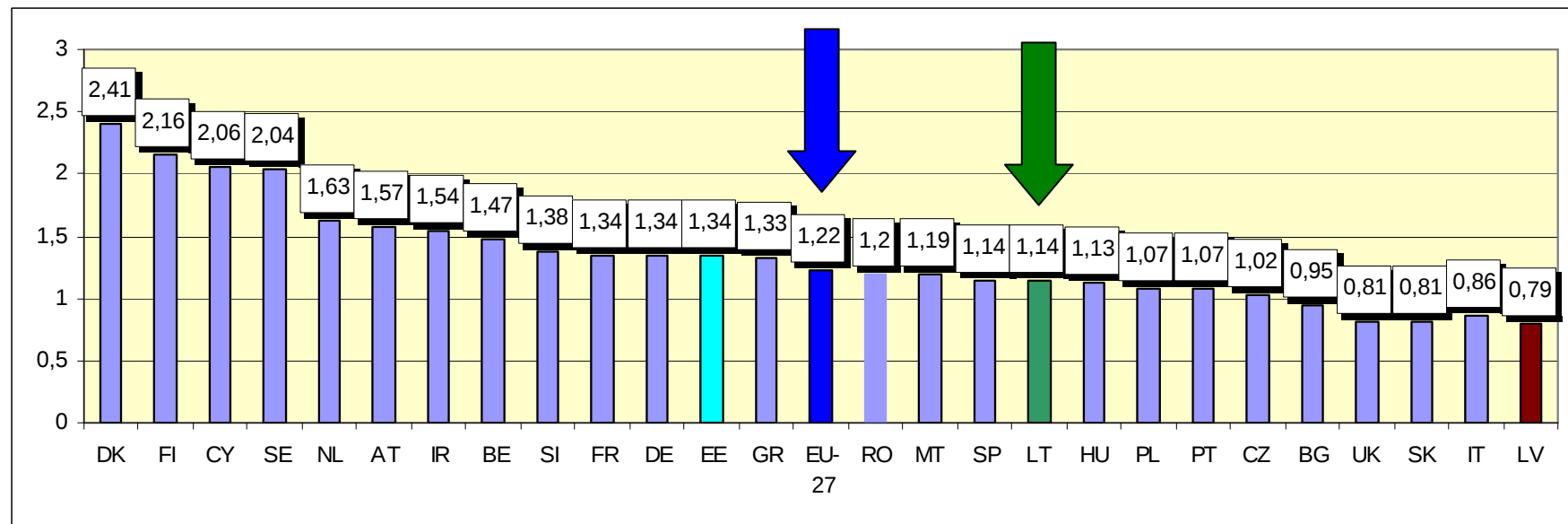
Švietimui ir mokslui skirtų Nacionalinio biudžeto lėšų procentas nuo BVP

Asignavimai mokslui ir studijoms

	2008 m. asignavimai (<u>prieš</u> <u>sumažinimus</u>)	2014 m. asignavimų <u>patikslintas</u> projektas	Pokytis (2014- 2008), tūkst. Lt	Pokytis (2014- 2008), procentais
Universitetai ir mokslo institutai				
Studijoms (įskaitant universitetų studijų stipendijas)	248.878	392.411	143.533	57,7
Stipendijoms (įskaitant pedagogų stipendijas, socialines stipendijas)	128.179	54.096	-74.083	-57,8
MTEP	171.484	132.512	-38.972	-22,7
Ūkiui ir administravimui, infrastruktūros objektams	147.335	90.183	-57.152	-38,8
Kitoms reikėms (KTU gimnazija)		1.707	1.707	
Darbo užmokesčio padidinimui (2008 m.)/atstatymui (2014 m.)	74.181	16.298	-57.883	-78,0
Investicijoms	43.083	11.014	-32.069	-74,4
Iš viso	813.140	698.221	-114.919	-14,1
Kolegijos				
Skiriamos lėšos (įskaitant kolegijų studijų stipendijas)	171.629	129.194	-42.435	-24,7

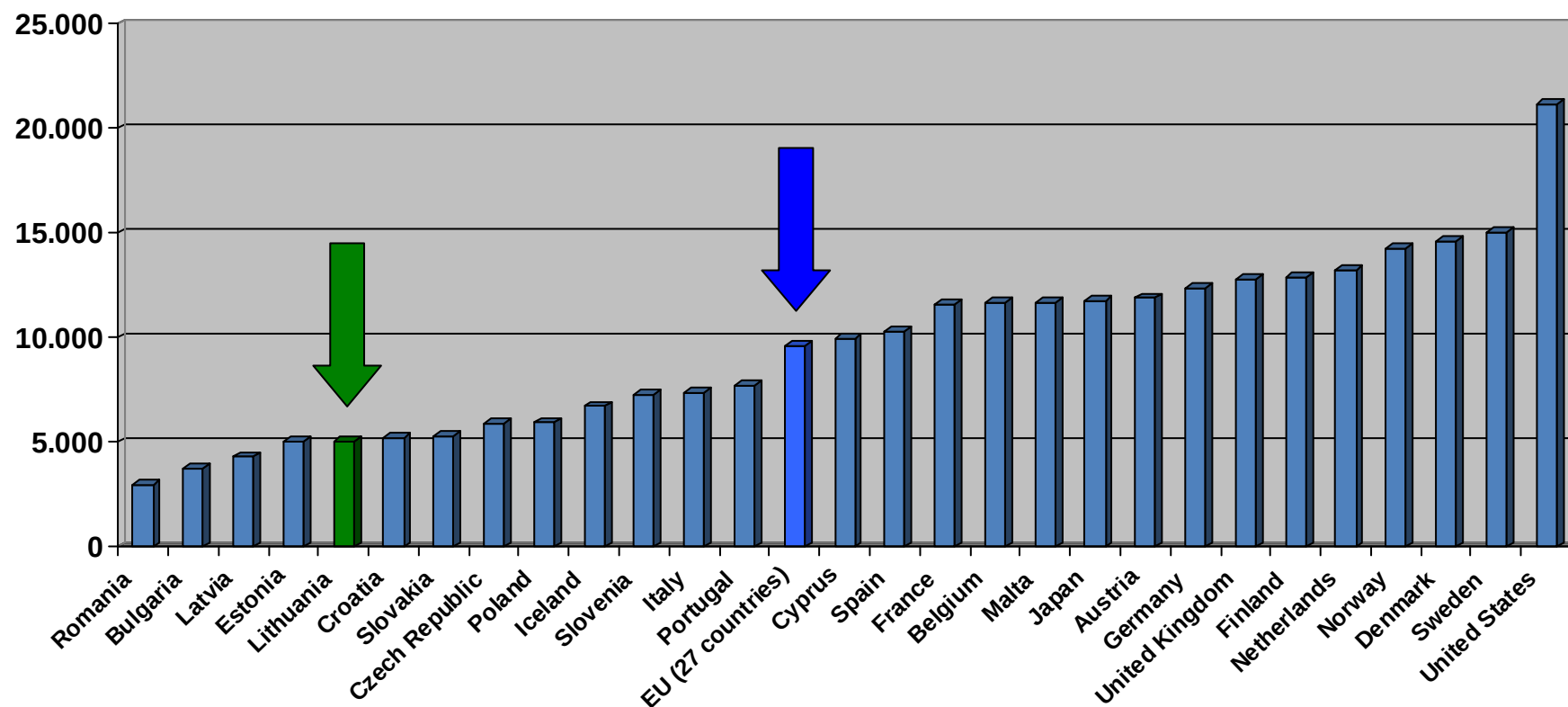
Viešosios išlaidos aukštajam mokslui (%) nuo BVP

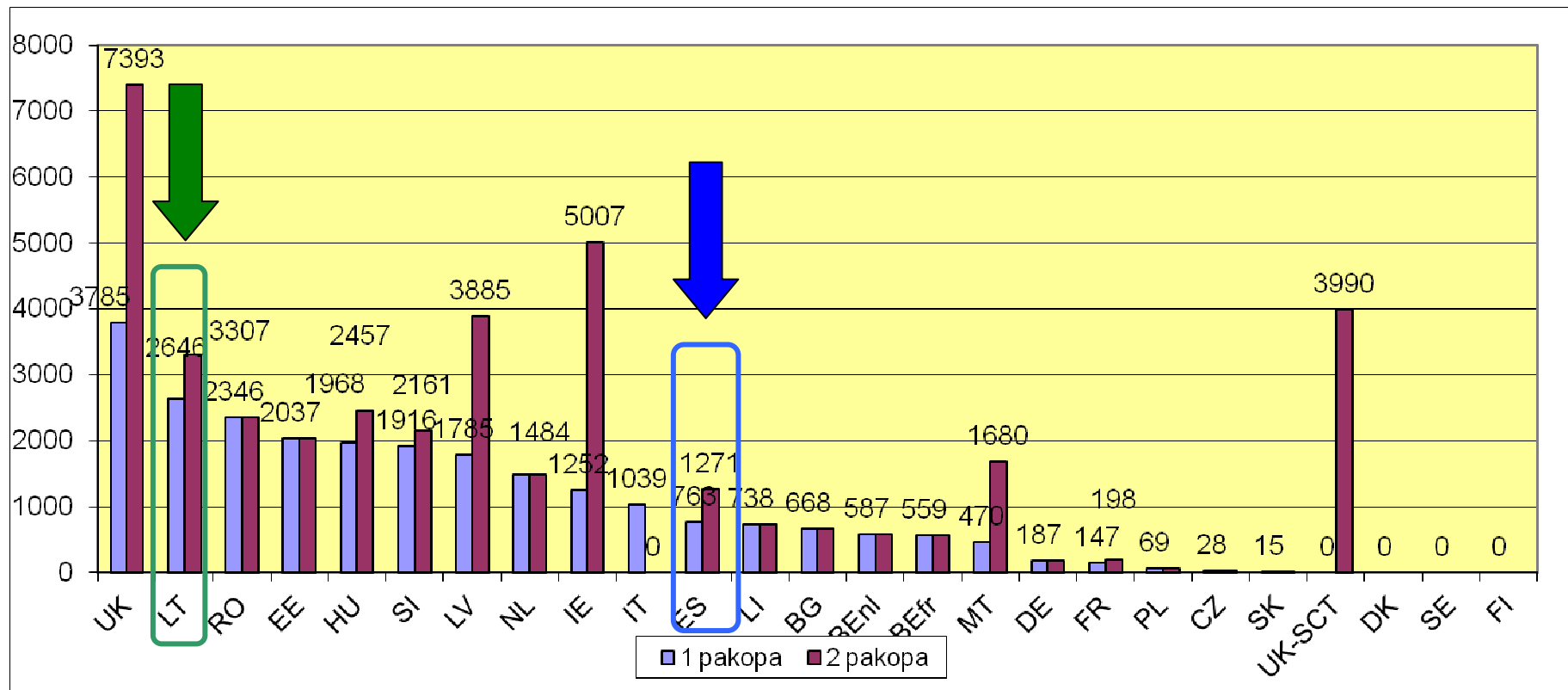
Šaltinis: Europos Komisija, 2012
(GR – duomenys 2004)

Viešosios išlaidos aukštajam mokslui, tenkančios 1 studentui, 2010 m.

Studijų mokesčiai, eurai (p.g.p)

Šaltinis: Eurydice, 2011

Mokestis už studijas

- Nemoka: **FI, SE, AT, MT, DK, NO**
- Moka fiksuotą registracijos įmoką: **IS-373, PL-41, CZ-20;**
- Moka vienodo dydžio fiksuotą įmoką: **BE-425, DE-200, FR-183, IT-1300, UK-11099, UK(sk)-1820;**
- Didžiausios studijų kainos: **SI-9375, UK-11099, EE-7200, HU-5532, LT-5260, LV-4876**

Mokestis už studijas

LIETUVA	48,2 proc. studentų moka už studijas nustatytą studijų kainą.
ESTIJA	Studentai, kurie išklausę 30 studijų kreditų per semestrą ir 60 studijų kreditų per vienerius studijų metus – nemoka mokesčio už studijas. Už neišklausytus kreditus aukštoji mokykla turi teisę rinkti mokestį.
AUSTRIJA	ES piliečiai nemoka už studijas.
SUOMIJA	Aukštasis mokslas nemokamas.
DIDŽIOJI BRITANIJA (ANGLIJA)	Visi pirmos pakopos studentai moka už studijas. Vidutinis mokestis 2012 – 2013 m. m. buvo 8385 svarai už vienerius studijų metus.

Paskolos

LIETUVA	1,68 proc. studentų 2012 m. gavo valstybės remiamą paskolą pragyvenimo išlaidoms padengti, 2,55 proc. – mokesčiui už studijas.
ESTIJA	Visi nuolatinių studijų studentai gali kreiptis dėl valstybės garantuojamos paskolos, kurios maksimali suma vieneriems metams – 1920 eur.
AUSTRIJA	Nėra paskolų sistemos.
SUOMIJA	Yra valstybės garantuojamos paskolos studijoms – 300 eur./mėn.
DIDŽIOJI BRITANIJA (ANGLIJA)	Pirmos pakopos studentai gali kreiptis dėl paskolos studijoms. Palūkanų norma paskolai, viršijančiai 21 tūkst. svarų, – 9 proc.

Kitos paramos studentams formos

LIETUVA	Stipendijos už akademinis pasiekimus, socialinės stipendijos, studijų stipendijos, parama negalią turintiems studentams.
ESTIJA	Stipendijos už akademinis pasiekimus (gauna 17 proc. 1 ir 2 pakopos studentų, 55,93/mėn. + 28,13/mėn. už išskirtinius pasiekimus), socialinės stipendijos (75 – 220 eur./mėn.).
AUSTRIJA	Stipendija (746 eur./mėn.). Stipendiją reikia grąžinti, jei po pirmų dviejų studijų semestrų turi akademinį skolų.
SUOMIJA	Stipendija (55 – 298 eur./mėn.), gyvenamojo ploto nuomos kompensavimas (padengiama 80 proc. patiriamų išlaidų, daugiausia – 201,60 eur./mėn.), socialinės stipendijos (11 850 eur./metus).
DIDŽIOJI BRITANIJA (ANGLIJA)	Stipendija pragyvenimo išlaidoms padengti (daugiausia – 3354 svarai per metus, studentams, kurių šeimos metinės pajamos mažesnės nei 25 000 svarų).

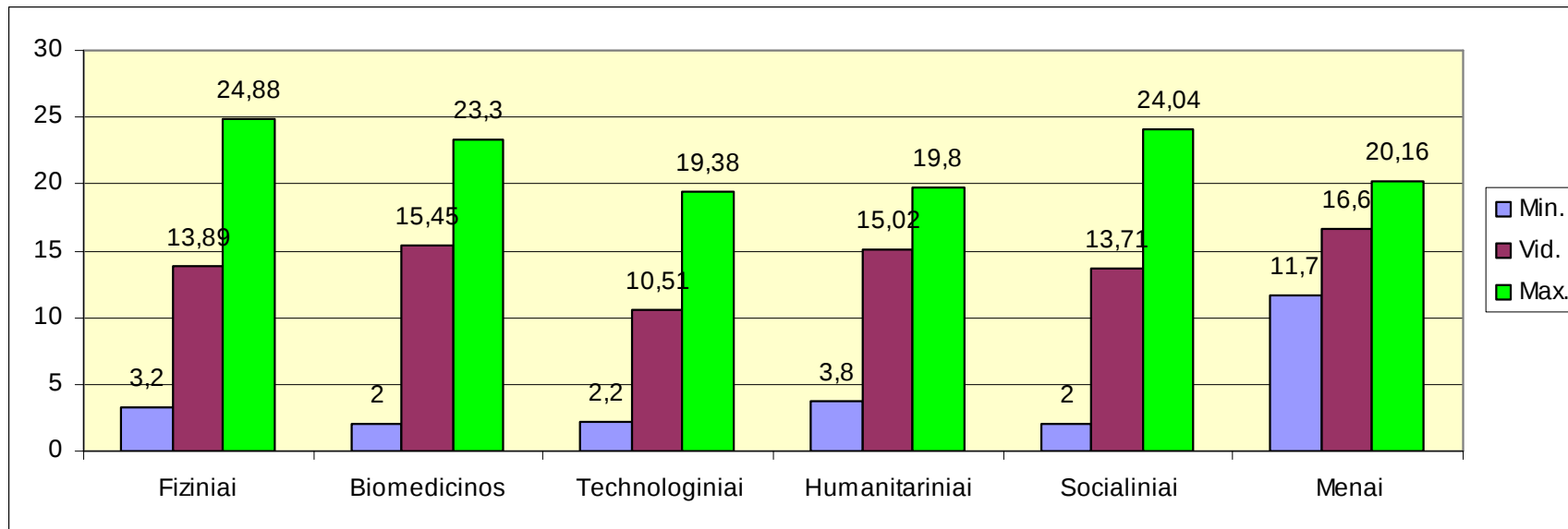
Esama situacija

- Šiuo metu atsižvelgiant į geriausiai vidurinio ugdymo programą baigusiujų eilę ir valstybės lėšų paskirstymą pagal studijų sritis, studentai priimami į:
 - valstybės finansuojamas (*vf*) vietas – visą studijų kainą apmoka valstybė (55%, arba 21,6 tūkst. studentų)
 - valstybės nefinansuojamas (*vnf*) vietas – visą studijų kainą apmoka studentai (45%, arba 17,7 tūkst. studentų)
- Ne rečiau kaip kas studijų metus atliekama žinių patikra ir tuo atveju, jei studento studijų rezultatų vidurkis yra daugiau kaip 20 procentinių punktų mažesnis negu kurso vidurkis, jis netenka valstybės finansavimo studijoms ir turi mokėti visą studijų kainą
- *Vnf* studentai studijų kainai padengti iš komercinio banko gali gauti valstybės remiamą paskolą
- Po dviejų studijų metų ir pabaigus studijas 4–5% *vnf* studentų kompensuojama jų sumokėta studijų kaina

Problema

- Toje pačioje valstybinėje AM studentai studijuoja labai nelygiomis studijų finansavimo sąlygomis (*vf* nemoka nieko, o *vnf* moka iki 21 tūkst. Lt)
- *Vf* studentai, praradę *vf* vietą, turi mokėti visą AM nustatytą studijų kainą – studijų metu iš esmės pasikeičia jų studijų finansavimo sąlygos
- Aukštos studijų kainos *vnf* vietose riboja studijų prieinamumą
- Valstybės remiamos paskolos nesusietos su pajamomis

Žemiausių, vidutinių ir aukščiausių balų palyginimas Universitetai, 2013 m.

MOSTA duomenys, 2013

Tikslas

- **Pakeitimų tikslas** – visiems valstybinių AM studentams užtikrinti vienodą prieinamumą pagal gebėjimus, kurio neribotų finansinės kliūtys (netaikoma MSI 72 str.)

Siūlomos alternatyvos

- **I alternatyva** – pagerinti skolinimosi sąlygas studijų kainai padengti
- **II alternatyva** – įvesti studijų įmoką, kurią mokėtų tik turintys akademinių skolų, kitiems ją dengtų valstybė
- **III alternatyva** – pakeisti Konstitucijos nuostatą dėl nemokamo mokslo laidavimo gerai besimokantiems ir visiems įvesti studijų įmoką

I alternatyva – pagerinti skolinimosi sąlygas studijų kainai padengti

- Studijų finansavimas iš esmės nesikeistų ir išliktų dvi studentų grupės pagal finansavimą:
 - *vf* – visą studijų kainą apmoka valstybė
 - *vnf* – visą studijų kainą apmoka patys
- *Vnf* studentai studijų kainai padengti gautų valstybės paskolą (iš Valstybinio studijų fondo), kuri būtų gražinama po studijų, atsižvelgiant į pajamas
- **Papildomų lėšų poreikis 1-iesiems metams – 21 mln. Lt** (valstybės paskoloms)

II alternatyva – įvesti studijų įmoką (SĮ), kurią mokėtų tik turintys akademiniai skolų

- Įvesti SĮ, kurios dydis, pvz., U – 2400 Lt; K – 1800 Lt, kitą studijų kainos dalį dengtų valstybė
- SĮ mokėtų visi studentai, išskyrus tuos, kurie tenkintų gero mokymosi kriterijų
- **Gera besimokančiu** būtų laikomas studentas, kuris neturi akademinio skolo
- Studentais pagal finansavimą pasiskirstytų į:
 - tenkinančius gero mokymosi kriterijus (apie 90% studentų) – SĮ apmoka valstybė (pagal KT sprendimą)
 - netenkinančius gero mokymosi kriterijų (apie 10% studentų) – SĮ moka patys (jai padengti galėtų gauti valstybės paskolą)
- **Papildomų lėšų poreikis** (palyginti su metiniu finansavimu iki reformos) 1-iesiems metams – **40,5 mln. Lt** (vieno kurso), 5-iesiems metams (visų kursų) – **135,5 mln. Lt**, iš jų:
 - valstybinėms paskoloms SĮ padengti: 1-iesiems metams – **3,5 mln. Lt** (vieno kurso), 5-iesiems metams (visų kursų) – **10,5 mln. Lt**
 - studijų kainai padengti*: 1-iesiems metams – **37 mln. Lt** (vieno kurso),

III alternatyva – pakeisti Konstitucijos nuostatą dėl nemokamo mokslo laidavimo gerai besimokantiems ir visiems įvesti SI

- **LR Konstitucijos 41 straipsnis** nustato, kad gerai besimokantiems piliečiams valstybinėse aukštosiose mokyklose laiduojamas nemokamas mokslas
- Atsisakius šios nuostatos ir įvedus SI, **visi** studentai mokėtų SI (jai padengti galėtų gauti valstybės paskolą), o likusią studijų kainos dalį dengtų valstybė
- **Papildomų valstybės lėšų neprireiktų** – atvirkščiai 1-aisiais metais **atsilaisvintų** 21 mln. Lt valstybės lėšų, kurios galėtų būti nukreiptos, valstybės paskoloms (1-aisiais metais joms reikėtų apie 13 mln. Lt), taip pat, pvz., socialinėms stipendijoms arba SI mažinimui

Alternatyvų palyginimas (1)

Poveikis aukštojo mokslo sričiai

I alternatyva	II alternatyva	III alternatyva
⊕ Užtikrinamas saugus <i>vnf</i> studentų skolinimasis studijų kainai, nes paskolų grąžinimas būtų siejamas su asmens pajamomis, kurias jis gautų po studijų ⊕ Paskolintos lėšos grįžtų į valstybinį fondą ir toliau galėtų būti naudojamos studijų reikmėms ⊕ Išlaikomas finansavimo sistemos stabilumas (ji ne keičiama, bet tobulinama) ⊖ Absoliutus valstybės finansuojamų studentų skaičius neišaugtų ⊖ tai neatitiktų LRV programos	⊕ Užtikrinamas prieinamumas pagal gebėjimus ⊕ Gerai besimokantiems laiduojamas nemokamas mokslas ⊕ Netenkinantys gero mokymosi kriterijų neprarastų <i>vf</i> studijų vietos, o tik turėtų mokėti SI ⊕ Neliktų <i>vnf</i> studentų, išskyrus MSI 72 str. (jei tam būtų skirta pakankamai lėšų) ⊖ Nurodytų nuostatų įgyvendinimas praklaustų nuo finansavimo (jei papildomų lėšų neskiriama, tai dabartinis valstybės remiamų studentų skaičius galėtų padidėti tik 9%, arba 1,9 tūkst. studentų, nuo 21,6 tūkst. iki 23,5 tūkst.)	⊕ Visi studentai priimami vienodomis finansavimo sąlygomis ⊕ Lygybė – visi moka SI, o likusią kainos dalį dengia valstybė (nėra mokančių visą kainą ir nemokančių nieko) ⊕ Finansavimas skaidrus ir aiškus ⊖ Neliktų studentų, kuriems laiduojamas nemokamas mokslas ⊖ Konstitucijos keitimas – ilgas ir sudėtingas procesas

Alternatyvų palyginimas (2)

Administravimo našta

I alternatyva	II alternatyva	III alternatyva
 Padidėtų dėl valstybės paskolų teikimo	 Padidėtų dėl valstybės paskolų teikimo ir dėl finansavimo susiejimo su gerai besimokančio kriterijumi (jį reikėtų vertinti kas semestrą ir pagal tai skirti finansavimą AM)	 Sumažėtų (finansuojant nereikėtų išskirti mokančių ir nemokančių už mokslą)

Alternatyvų palyginimas (3)

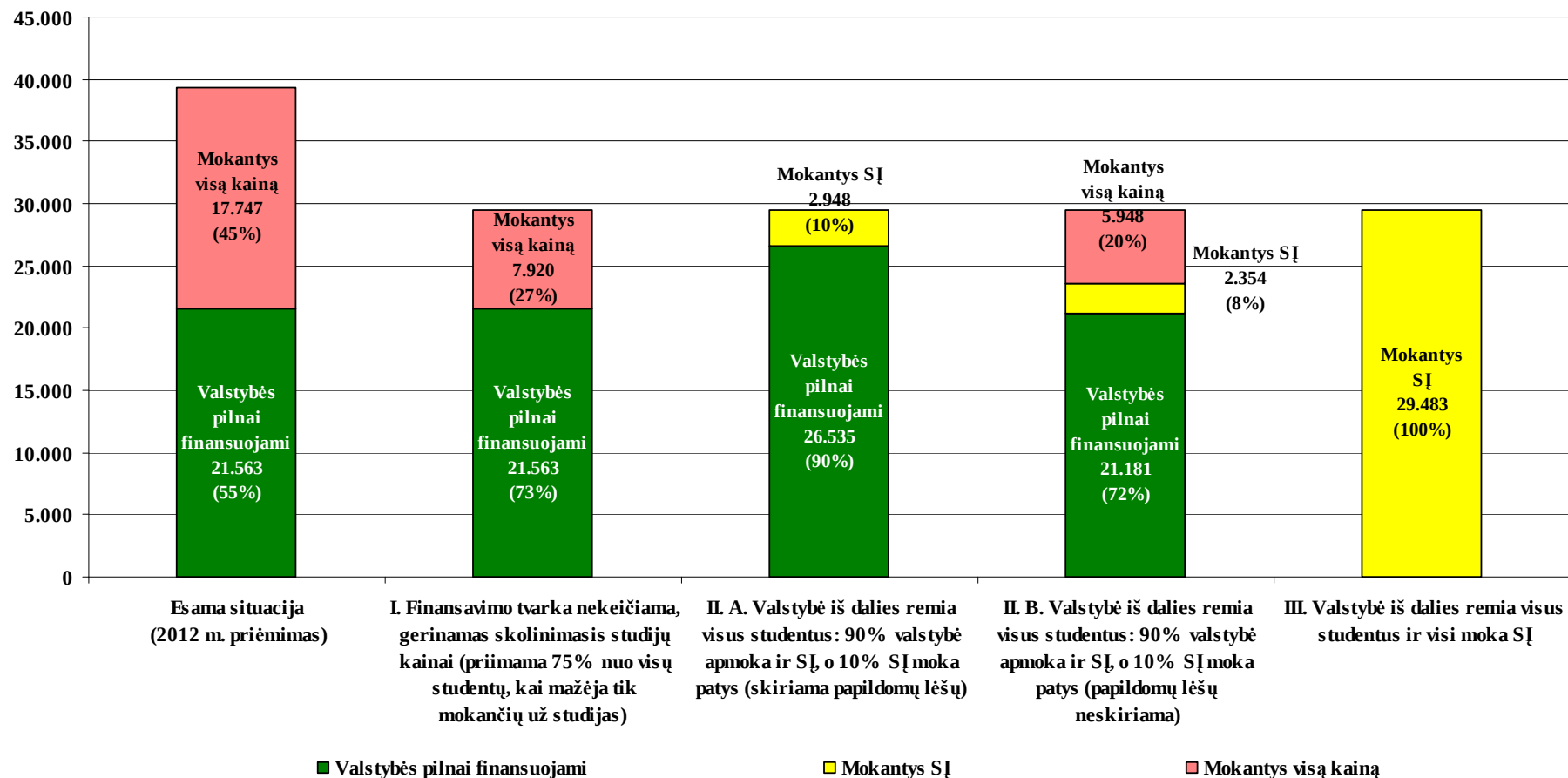
Papildomų valstybės lėšų poreikis arba atsilaisvinusios lėšos, mln. Lt

I alternatyva	I alternatyva	III alternatyva
Papildomų lėšų poreikis valstybės paskoloms studijų kainai mokėti – 21 (tiek šiam tikslui per metus skolinamasi iš bankų; šis poreikis apima visus kursus, nes kiekvieniems mokslo metams sutartys pasirašomos iš naujo; dalį poreikio galima dengti iš VSF grąžinamų paskolų)	Papildomų lėšų poreikis valstybės paskoloms SĮ mokėti (palyginti su praėjusiais metais) ir iš viso atitinkamiems metams (kasmet prisideda po vieną kursą, nes SĮ įvedama tik naujai įstojusiems): 1-iesiems m. – 3,5 (iš viso – 3,5); 2- iesiems m.– 3,5 (iš viso – 7); 3- iesiems m.– 2 (iš viso – 9); 4- iesiems m.– 1 (iš viso – 10); 5- iesiems m.– 0,5 (iš viso – 10,5) (dalį galima dengti iš VSF grąžinamų paskolų)	Papildomų lėšų poreikis valstybės paskoloms SĮ mokėti (palyginti su praėjusiais metais) ir iš viso atitinkamiems metams (laikome, kad bus skolinamasi 20% nuo bendros SĮ sumos): 1- iesiems m. – 13 (iš viso – 13); 2- iesiems m.– 13 (iš viso – 26); 3- iesiems m.– 10 (iš viso – 36); 4- iesiems m.– 6,5 (iš viso – 42,5); 5- iesiems m.– 0,5 (iš viso – 43); (galima dengti iš atsilaisvinusių studijų lėšų)
	Papildomų lėšų poreikis daliai studijų kainos (studijų kainai be SĮ) apmokėti ir SĮ gerai besimokantiems (90% studentų) padengti: 1- iesiems m. – 37 (iš viso – 37); 2- iesiems m.– 37 (iš viso – 74); 3- iesiems m.– 26 (iš viso – 100); 4- iesiems m.– 23 (iš viso – 123); 5- iesiems m.– 2 (iš viso – 125)	Atsilaisvinusios valstybės lėšos studijoms (nes visi moka SĮ): 1- iesiems m. – 21 (iš viso – 21); 2- iesiems m.– 21 (iš viso – 42); 3- iesiems m.– 19 (iš viso – 61); 4- iesiems m.– 7 (iš viso – 68); 5- iesiems m.– 1 (iš viso – 69)
Visiems kursams per metus papildomai reikėtų skirti iš viso 21 , palyginti su metiniu finansavimu iki reformos	Visiems kursams per metus (5-aisiais m.) papildomai reikėtų skirti iš viso 135,5 (t.y. 10,5+125), palyginti su metiniu finansavimu iki reformos	Iš visų kursų per metus (5-aisiais m.) atsilaisvintų 26 (t.y. 69-43= 26), palyginti su metiniu finansavimu iki reformos

Skaiciavimai atlikti laikant, kad:

- **Metinė SĮ** yra: U – 2 400 Lt; K – 1 800 Lt (siūlomi dydžiai nustatyti atsižvelgiant į tai, kad metinis SĮ dydis neturi viršyti šalies vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio, kuris prognozuojamas 2015 m. – 2 479 Lt; 2016 m. – 2 641 Lt)
- Pateikiami **vieno kurso vienerių metų** duomenys
- Esama situacija pateikiama pagal **2012 m. priėmimo** duomenis, o alternatyvos pateikiamos, laikant, kad studentų skaičius sudaro **75% nuo 2012 m. priimtųjų** (nes abiturientų skaičius kasmet mažėja vidutiniškai 9%, o reformą numatoma pradėti ne anksčiau kaip 2015 m.)
- Studentų skaičius sumažintas 25% **tik nuo mokančių** už studijas, nes jų dalis turėtų mažėti dėl:
 - mažėjančio bendro studijuojančiųjų skaičiaus (demografiniai veiksniai)
 - ŠMM susitarimų su AM dėl priimamiems studentams taikomo pasiekimų „slenksčio“ ir bendro studentų skaičiaus
- II alternatyvoje laikoma, kad **gero mokymosi kriterijų tenkins** 90% studentų, netenkins 10% studentų

Valstybinių AM I, II pakopų ir vientisųjų studijų studentų skaičius (vienas kursas)

Valstybinių AM I, II pakopų ir vientisųjų studijų studentų vieno kurso lėšos studijoms (be paskolų), tūkst. Lt

